

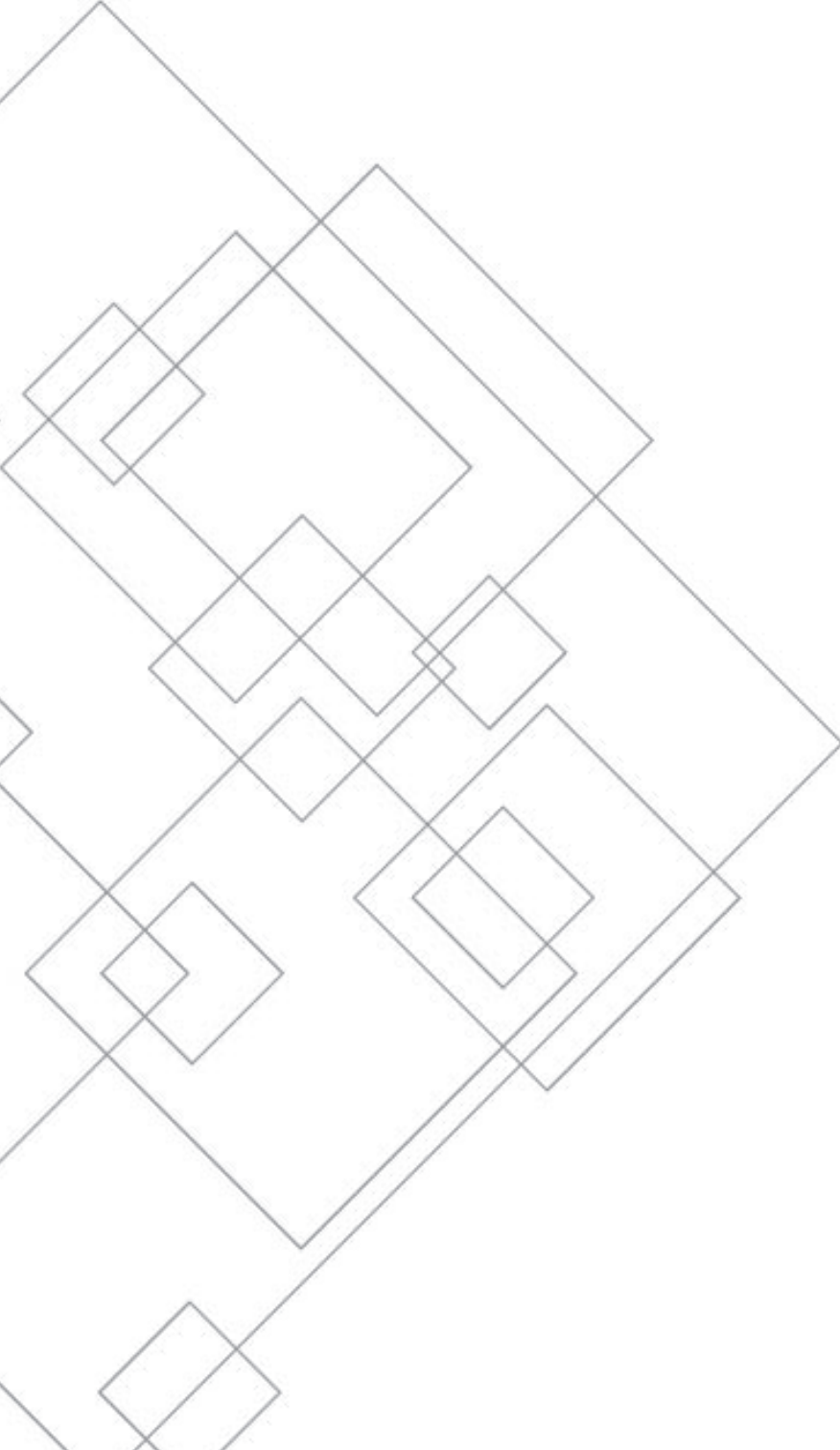
IMDi

Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet

Eksempelhåndbok

Samarbeid om kvalifisering av flyktninger
og innvandrere i Akershus, Buskerud og Østfold

2018–2019

Innhold

Forord.....	5
AKERSHUS	6
Asker – Alternative løp til fagbrev	7
Bærum – Rekruttering av voksne minoritetsspråklige til bussjåføyrket	9
Akershus – Kombinasjonsklasser	11
Lørenskog – Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	13
Lørenskog – Supported employment for innvandrere	15
Ski – Forprosjekt til fagbrev på jobb	17
Ullensaker – Forprosjekt til kvalifisering innen bygg- og anlegg	19
BUSKERUD	20
Lier – Grønn inkludering – inkluderingspakken.no	21
Internasjonale Drammen	23
Ringerike – Mangfold og inkludering	25
Åssiden videregående skole – Sammen gir vi mer – mer grunnskoleopplæring til innvandrerungdom	27
ØSTFOLD	28
Østfold – Fagopplæringsmodeller innen helsefag og teknisk industriell produksjon	29
Halden og Askim-piloten	31
Østfold – Kombinasjonsklasser	33
Samarbeidspartnere	34

Forord

Det er mange aktører som er involvert i integreringen av nyankomne flyktninger og innvandrere. Dersom integreringen skal lykkes, er vi avhengige av et godt samspill og velfungerende samarbeid mellom de ulike aktørene med sektoransvar. Hovedmålet for regjeringens integreringsstrategi er at innvandrere og barna deres skal få bruke ressursene sine og bidra til fellesskapet. En av hovedforklaringene på utenfor-skap er manglende formell kompetanse i et kompetansekrevene arbeidsmarked som i stadig større grad krever minimum gjennomført videregående opplæring. Integrering gjennom kunnskap er derfor det viktigste verktøyet for å tette dette kompetansegapet.

Denne eksempelhandboken er et resultat av et regionalt samarbeid mellom Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) og Nav fylkeskontorer og fylkeskommuner i Akershus, Buskerud og Østfold. I 2018 ledet IMDi en arbeidsgruppe bestående av fagpersoner tilhørende respektive enheter. Arbeidsgruppens oppdrag har vært å komme med innspill til hva fylkene i fellesskap kan gjøre for å styrke samarbeidet på integreringsfeltet og for å gi et bedre tilbud til flyktninger og innvandrere. Målet har vært å komme fram til noen eksempler på tiltak som bidrar til formell kompetanse, styrker samarbeidet med næringslivet, og hvor integreringsarbeidet er forankret på alle nivå fra kommune til stat.

I Akershus, Buskerud og Østfold er det allerede igangsatt en rekke tiltak for å styrke samarbeidet med næringslivet og å for å øke formell kompetanse for flyktninger og innvandrere. I denne håndboken har vi samlet noen eksempler på praksis som kan ha overføringsverdi for det videre integreringsarbeidet i nye Viken fylkeskommune.

Håndboken skal gi et overblikk over hva de ulike prosjektene og tiltakene skal oppnå og hvordan dette skal gjøres. Den skal bidra til at det pågående arbeidet i de tre fylkene blir bedre kjent, og at prosjektene og kommunene kan ta kontakt med hverandre for å lære av hverandre og utveksle erfaringer på tvers. Eksempelhandboken inneholder nøkkelinformasjon om alle prosjektene. Prosjektene er systematisert etter fylke. Rekkefølgen på kommunene innenfor det enkelte fylket er sortert alfabetisk.

Kristin Bach Skaset
Regiondirektør, IMDi Øst

Lisbeth Dalin
Fungerende regiondirektør, IMDi Indre Øst

ASKER – Alternative løp til fagbrev

MÅLGRUPPE: Minoritetsspråklige arbeidssøkere som har vist seg personlig egnet til et yrke innen helsefag eller barne- og ungdomsarbeiderfaget. Ingen krav om grunnskole.

ØNSKEDE RESULTATER: Etablere en alternativ vei til fagbrev for personer uten grunnskole og som ønsker å komme seg forholdsmessig raskt ut i arbeid. Målet er at deltagerne skal bestå den teoretiske delen til fagbrevet og komme i relevant jobb. Når de har fem års dokumentert praksis kan de gå opp til tverrfaglig eksamen for å bli fagarbeidere.

SAMARBEIDSPARTNERE: Nav Asker, Folkeuniversitetet i Asker, Asker kommune og Veiledningscenteret i Asker og Bærum.

METODER: Deltakerne gjennomfører teorien til barne- og ungdomsarbeiderfaget eller helsefaget. Samtidig får de bransjerettet norskopplæring som støtter opp om fagteori og praksis. Modellen bygger på den velkjente praksiskandidatordningen. I tillegg til undervisningen deltar alle i arbeidstrening med tett oppfølging fra Nav-veileder. Navs virkemidler som mentor og lønnstilskudd benyttes for å sikre god opplæring og øke muligheten for ansettelse.

KONTAKTPERSONER: Yousuf Gilani, yousuf.gilani@nav.no og Ingeborg Horn, ingeborg.horn@nav.no

BÆRUM – Rekruttering av voksne minoritetsspråklige til bussjåføryrket

MÅLGRUPPE: Voksne minoritetsspråklige deltagere i introduksjonsprogrammet, personer med rett og plikt til norskopplæring og minoritetsspråklige arbeidssøkere registrert hos Nav.

ØNSKEDE RESULTATER: Utarbeide et helhetlig opplæringsløp med mål om å kvalifisere flyktninger og innvandrere til bussjåføryrket. Det er et mål at deltagerne skal få seg jobb i et busselskap, enten i form av fast stilling eller som sjåfør på timesbasis.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæringscenteret i Bærum, Nav Bærum, Flyktningkontoret, Arba Inkludering og busselskapene Nettbuss og Nobina.

METODER: Opplæringen består av en kombinasjon av forberedende fagopplæringskurs, norskopplæring og arbeidspraksis. Deltagerne vil i løpet av opplæringsperioden gjennomføre førerkortopplæringskurs for buss og yrkessjåføropplæringskurs hos en kjøreskole. Deltagerne skal ta teoriprøve og foreta oppkjøring etter endt kurs. I tillegg vil de følge ordinær norskundervisning med mål om å nå B1 muntlig og skriftlig. Prosjektet har i samarbeid med busselskapene utviklet en forberedende fagopplæringsplan for bussyrket og en praksisopplæringsplan for deltagerne.

KONTAKTPERSONER: Aud Blaker, aud.blaker@baerum.kommune.no og Maria Skotheim, maria.skotheim@baerum.kommune.no

AKERSHUS – Kombinasjonsklasser

MÅLGRUPPE: Minoritetsspråklig ungdom i alderen 16-24 år som ikke har et godt nok faglig grunnlag til å starte eller gjennomføre videregående opplæring.

ØNSKEDE RESULTATER: Kombinasjonsklassen skal sikre at elevene får et godt faglig grunnlag til å kunne gjennomføre videregående skole. I tillegg skal det bidra til inkludering i skolen og i samfunnet for øvrig. En viktig del av prosjektet er å tilegne et kunnskapsgrunnlag til å utvikle et best mulig tilbud til minoritetsspråklige med kort botid.

SAMARBEIDSPARTNERE: Akershus fylkeskommune hadde i 2018 kombinasjonsklasser ved Rud, Lørenskog og Nesodden videregående skole.

METODER: Det er etablert et skoleledernetverk bestående av skoleledere fra Ski kommune, Bærum kommune, Lørenskog kommune, Nesodden kommune og fylkeskommunene i Akershus, Østfold, Buskerud og Oslo. Hensikten er å øke kvaliteten og fjerne uønsket variasjon i måten man organiserer og gjennomfører opplæring i kombinasjonsklasser.

KONTAKTPERSON: : Espen Schönfeldt, espen.schonfeldt@afk.no

LØRENSKOG – Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget

MÅLGRUPPE: Målgruppen er innvandrere og flyktninger som ønsker å ta fagbrev, men som av ulike årsaker ikke kan delta i ordinære opplæringsløp. Deltagerne er nåværende og tidligere deltagere i Lørenskog kommunes introduksjonsprogram, Jobbsjansen, Lørenskog voksenopplæring og arbeidssøkere registrert hos Nav.

ØNSKEDE RESULTATER: Flyktning- og innvandrertjenesten erfarer at mange brukere som er tilknyttet tjenesten ikke har mulighet til å gjennomføre videregående skole innenfor de rammene som eksisterer. Årsakene er blant annet knyttet til utilstrekkelige språkferdigheter og mangelfull skolebakgrunn fra hjemlandet. Målet med tiltaket er å øke andelen som tar fagbrev innen barne- og ungdomsarbeiderfaget gjennom å tilby et tilpasset opplæringsløp.

SAMARBEIDSPARTNERE: Lørenskog kommune ved Oppvekst- og utdanning, Lørenskog voksenopplæring og Flyktning- og innvandrertjenesten, Akershus fylkeskommune, Strømmen videregående skole, Nav Lørenskog og utvalgte grunnskoler og barnehager i kommunen.

METODER: Gjennom ordningen fagbrev på jobb har Lørenskog utviklet en metode med utvidet opplæring i fag kombinert med norskopplæring. Deltagerne får veiledet praksis på arbeidsplassen fire dager i uken, en ukentlig fellessamling der norsklærer og faglærer gir undervisning, og ukentlig individuell veiledning fra faglærer på arbeidssted.

KONTAKTPERSON: Hilde Lyngroth Selsing, hln@lorenskog.kommune.no

LØRENSKOG – Supported employment for innvandrere

MÅLGRUPPE: Deltagere i Lørenskog kommunes introduksjonsprogram og Jobbsjansen. Målgruppen er innvandrere og flyktninger med omfattende bistandsbehov og som har behov for ekstra støtte for å få eller beholde tilknytning til arbeidslivet.

ØNSKEDE RESULTATER: Tiltaket, som er et forskningsprosjekt, har som mål å avklare hva som kjennetegner supported employment (SE) som oppfølgingsmetodikk tilrettelagt for innvandrere. Prosjektet skal utforske om det er behov for tilpasning eller forbedring av metodikk og verktøy i arbeidet med denne målgruppen.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flyktning- og innvandrertjenesten, Lørenskog voksenopplæring og lokalt næringsliv.

METODER: Det er ansatt to jobbspesialister som skal følge SE-metodikkens femtrinnsmodell.

KONTAKTPERSON: Hilde Lyngroth Selsing, hln@lorenskog.kommune.no

SKI – Forprosjekt til fagbrev på jobb

MÅLGRUPPE: Nyankomne flyktninger over 25 år som deltar i introduksjonsordningen, er tilknyttet voksenopplæringen i Ski og som har grunnskole som mål. Det kan også være personer registrert hos Nav som har vansker med å få fast tilknytning til arbeidslivet.

ØNSKEDE RESULTATER: Etablere en ordning med fagbrev på jobb som en alternativ vei til fag- og svennebrev. Tiltaket har som mål å øke fleksibiliteten i videregående opplæring, og åpne for en vekslingsmodell mellom opplæring i bedrift og yrkesfaglig utdanning. Planlagt oppstart av hovedprosjektet er høsten 2019.

SAMARBEIDSPARTNERE: Ski kommune, Nav Ski, Akershus fylkeskommune og lokalt næringsliv.

METODER: Prosjektet planlegger et forsøk med modulstrukturert opplæring for voksne i lærefag innenfor helse- og oppvekstfag og logistikkfag. Modulene vil inneholde en kombinasjon av yrkesteori og praksis i tråd med læreplaner i fagene. Prosjektet skal utarbeide opplæringsplaner, modeller for finansiering og rekrutteringsplaner i tett samarbeid med lokalt næringsliv.

KONTAKTPERSON: Kjell-Åge Moslet, kjellage.moslet@ski.kommune.no

ULLENSAKER – Forprosjekt til kvalifisering innen bygg- og anlegg

MÅLGRUPPE: Flyktninger og innvandrere med godkjent realkompetansevurdering som er registrert som arbeidssøkere hos Nav eller som deltar i introduksjonsprogrammet.

ØNSKEDE RESULTATER: Forberede et kvalifiseringsløp innen bygg- og anlegg med oppstart høsten 2019. Mange flyktninger og innvandrere på Øvre Romerike uttrykker et ønske om å jobbe innenfor bygg og anlegg. Utfordringen er å oppnå formell kompetanse. Det ordinære 2+2-løpet sikrer nødvendigvis ikke et likeverdig tilbud for denne målgruppen. Et tilpasset videregående opplæringstilbud skal forebygge frafall og sikre langsiktig sysselsetting.

SAMARBEIDSPARTNERE: Ullensaker kommune, Akershus fylkeskommune og Nav Øst-Viken (tidligere Nav Akershus).

METODER: Tilpasset vekslingsmodell mellom praksis og teoretisk opplæring. Fylkeskommunen foreslår tilpasningen til full opplæring i bedrift. I tillegg vil deltagerne få utvidet opplæring i norsk og engelsk. Modellen forutsetter at det foreligger en overordnet samarbeidsavtale mellom Nav og parter i næringslivet.

KONTAKTPERSONER: Sissel Viken, sissel.viken@ullensaker.kommune.no og Carine Bakken, carine.bakken@nav.no

LIER – Grønn inkludering – inkluderingspakken.no

MÅLGRUPPE: Flyktninger og innvandrere som er aktuelle for et arbeidsrettet løp.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle og utprøve av et digitalt verktøy (inkluderingspakken.no) til oppfølging av språkpraksis og arbeidstrening. Inkluderingspakken skal bidra til en raskere formidling av innvandrere og flyktninger til arbeidslivet. Den skal gjøre samhandlingen mellom Nav, flyktningetjenesten og voksenopplæringen mer smidig, og samtidig gjøre det enklere for arbeidsgivere å ta imot flyktninger i arbeidstrening.

SAMARBEIDSPARTNERE: Mester Grønn AS, flyktningetjenesten og Voksenopplæringen i Lier kommune, Nav Lier, Nav Vest-Viken (tidligere Nav Buskerud) og Nav Arbeidslivssenter Buskerud.

METODER: Verktøyet bygger på «place and train»-metodikken, og inneholder en systematisert modell for oppfølging av deltager og arbeidsgiver, opplæringsmaterieill for mentorer og rutiner for samarbeid mellom kvalifiserende enheter rundt den enkelte flyktning. Informasjon, maler, tips og skjemaer er samlet i én løsning.

KONTAKTPERSONER: Joachim Vesthaug, joachim.vesthaug@nav.no

Rita Bondeson Børke

HR-direktør, Mester Grønn AS

"Inkluderingspakken hjalp oss raskt å få på plass den rette kandidaten. God oppfølging fra kommunen og NAV ga et smidig samarbeid"

Jan Kåre Melsæther

Leder, NAV Lier

"Det er viktig for oss offentlige aktører å stå sammen som en samarbeidspartner overfor arbeidsgivere slik at vi i fellesskap, effektivt og profesjonelt, kan bidra til god arbeidsinkludering"

INTERNASJONALE DRAMMEN

MÅLGRUPPE: Arbeidssøkere med innvandrerbakgrunn.

ØNSKEDE RESULTATER: Internasjonale Drammen har som overordnet mål å utvikle en lang-siktig og bærekraftig integreringskultur slik at det innen 2020 ansettes minst 1000 innvandrere i privat og offentlig virksomhet i Drammensregionen. Målet er å utnytte alle tilgjengelige ressurser best mulig.

SAMARBEIDSPARTNERE: Drammen kommune, Nav Drammen, Buskerud fylkeskommune, Nav Vest-Viken, Stykket Holding, Kiwi, Mester Grønn, Næringsforeningen i Drammensregionen, Fjell kirke og Godt sagt.

METODER: Internasjonale Drammen er et unikt samarbeidsprosjekt mellom næringslivet og offentlig virksomhet. Prosjektet er godt forankret med et solid og bærekraftig styre som er representert av både offentlige og private aktører. Arbeidet med prosjektet er vedtatt i forbindelse med økonomiplan i bystyret i Drammen kommune. Internasjonale Drammen har samlet mye erfaring fra lokale bedrifters kultur, holdninger og rekrutteringsprosesser. Et av tiltakene er å etablere en mentorordning der personer med tilknytning til næringslivet stiller som frivillige mentorer. Mentorordningen er i hovedsak rettet mot innvandrere med høyere utdanning og yrkeskompetanse.

KONTAKTPERSONER:

Liv Gaarder-Larsen, liv.gaarder-larsen@nfdn.no og Natia Chkhetiani, natia.c@nfdn.no

RINGERIKE – Mangfold og inkludering

MÅLGRUPPE: Innvandrere med flyktningebakgrunn som mottar økonomisk sosialhjelp.

ØNSKEDE RESULTATER: Utarbeide en modell for tett oppfølging og dialog med næringslivet for å formidle målgruppen til arbeid. Målet er at 60 % av kandidatene skal være kvalifisert til 100 % lønnet arbeid ved utgangen av prosjektet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Nav Ringerike, Fylkesmannen i Buskerud og Arbeids- og velferdsdirektoratet.

METODER: Kombinasjonen av erfaring med å jobbe med flyktninggruppen og langsiktig og helhetlig arbeid med bedriftene er det som fungerer. Modellen er bygget på nytenkning og utvikling av nye arbeidsmåter og prosjektverktøy for å finne måter å jobbe med målgruppene på og å redusere sosiale utgifter i kommunen.

KONTAKTPERSON: Monica Schau, monica.schau@nav.no

ÅSSIDEN VIDEREGÅENDE SKOLE – Sammen gir vi mer – mer grunnskoleopplæring til innvandrerungdom

MÅLGRUPPE: Elever med minoritetsbakgrunn i alderen 16-24 med svake faglige og språklige forutsetninger for å fullføre og bestå videregående opplæring.

ØNSKEDE RESULTATER: Det overordnede målet er at flere fullfører grunnskole med resultater som gir økte valgmuligheter og som bedrer forutsetningene for å fullføre og bestå videregående opplæring.

SAMARBEIDSPARTNERE: Buskerud fylkeskommune ved Åssiden videregående skole, Drammen kommune og Introduksjonssenteret i Drammen.

METODER: Det jobbes aktivt med holdninger, samhandling og tilstedeværelse. Elevene kartlegges og nivådeles. Fagene i timeplanen legges parallelt, slik at en elev for eksempel kan følge nivå 1 i engelsk og nivå 3 i matematikk. Elevene får et pedagogisk tilbud tilsvarende 30 timer i uka med obligatoriske fag, kroppsøving, yrkesfaglig fordypning og hospitering på ulike utdanningsprogram. Læreplaner, læringsstrategier, yrkesrådgivning og lærestoff er tilrettelagt for minoritetsspråklige elever.

KONTAKTPERSON: Kjersti Hagen, kjersti.hagen@bfk.no

ØSTFOLD – Fagopplæringsmodeller innen helsefag og teknisk industriell produksjon

MÅLGRUPPE: Voksne innvandrere over 25 år som står langt unna arbeidslivet på grunn av manglende formell kompetanse og utilstrekkelige språkferdigheter.

ØNSKEDE RESULTATER: Færre på sosialhjelp, flere fagarbeidere og gode rollemodeller.

SAMARBEIDSPARTNERE: Opplæringen er et samarbeid mellom Nav Østfold og Østfold fylkeskommune, og tilbys ved Borg videregående skole og Malakoff videregående skole.

METODER: Yrkesfagutdanningen består av et halvt års avklaringskurs i regi av Nav, et og et halvt år på skole og to år i lære. I tillegg får de utvidet norskopplæring. Avklaringskursene er ment som en introduksjon til utdanningen elevene sikter seg mot. Språktester gjennomføres underveis for å kartlegge elevenes ferdigheter.

KONTAKTPERSON: Anne Nordahl, anne.nordahl@nav.no

HALDEN og ASKIM-piloten

MÅLGRUPPE: Deltagere i introduksjonsprogrammet som har videregående opplæring fra hjemlandet, men som trenger kvalifisering i fag for å gå over i høyere utdanning.

ØNSKEDE RESULTATER: Sikre god overgang til høyere utdanning gjennom å kvalifisere deltagerne til høyere utdanning i løpet av ett år.

SAMARBEIDSPARTNERE: Opplæringen er i regi av Østfold fylkeskommune og foregår ved Askim og Halden videregående skole. Samarbeidspartnere er Nav og voksenopplæringen lokalt i deltagernes hjemkommune, Høgskolen i Østfold og Nav Øst-Viken (Hurtigsporet).

METODER: Modellen innebærer et samordnet pedagogisk opplæringstilbud. Deltagerne får opplæring i norsk, engelsk og programfag. Programfag velges individuelt. Hensikten er å bli kjent med arbeidsformer i det norske skolesystemet og å anvende og utvikle norsk språk. I tillegg får deltagerne tilbud om å ta privatisteksamen i morsmål, som kan gi tilleggsponng ved inntak til høyere utdanning. Deltagerne får også karriereveiledning.

KONTAKTPERSON: Unni Tellugen Hæhre, unneh@ostfoldfk.no

ØSTFOLD – Kombinasjonsklasser

MÅLGRUPPE: Minoritetsspråklig ungdom i alderen 16-20 år med kort botid, manglende grunnskolepapirer fra hjemlandet eller som har fått grunnskoleopplæring i Norge, men som på grunn av kort botid har lav måloppnåelse i fagene.

ØNSKEDE RESULTATER: Sikre elevene et godt faglig grunnlag til å kunne gjennomføre videregående skole. Samarbeid mellom lærere på videregående skole og kommunal voksenopplæring skal bidra til kompetanseutvikling.

SAMARBEIDSPARTNERE: Østfold fylkeskommune hadde i 2018 kombinasjonsklasser ved Askim videregående skole, Frederik II videregående skole, Greåker videregående skole og Malakoff videregående skole. Samarbeidspartnere er kommunene i Askim, Fredrikstad, Moss og Sarpsborg.

METODER: Nivådelt og modulbaserte læreplaner. Integrering og inkludering i elevmiljøet.

KONTAKTPERSON: Unni Tellugen Hæhre, unnheh@ostfoldfk.no

Arbeidsgruppen har bestått av:

Ida Nord Holmer, rådgiver i IMDi Øst
Epost: iho@imdi.no
Telefon: 406 42 973

Lailo Merganova, seniorrådgiver IMDi Indre Øst
Epost: lme@imdi.no
Telefon: 466 10 836

Espen Schønfeldt, rådgiver i Akershus
fylkeskommune
Epost: espen.schonfeldt@afk.no
Telefon: 468 25 125

Kjersti Hagen, rådgiver i Buskerud
fylkeskommune
Epost: kjersti.hagen@bfk.no
Telefon: 908 863 75

Unni Tellugen Hæhre, rådgiver i Østfold
fylkeskommune
Epost: unnheh@ostfoldfk.no
Telefon: 419 30 720

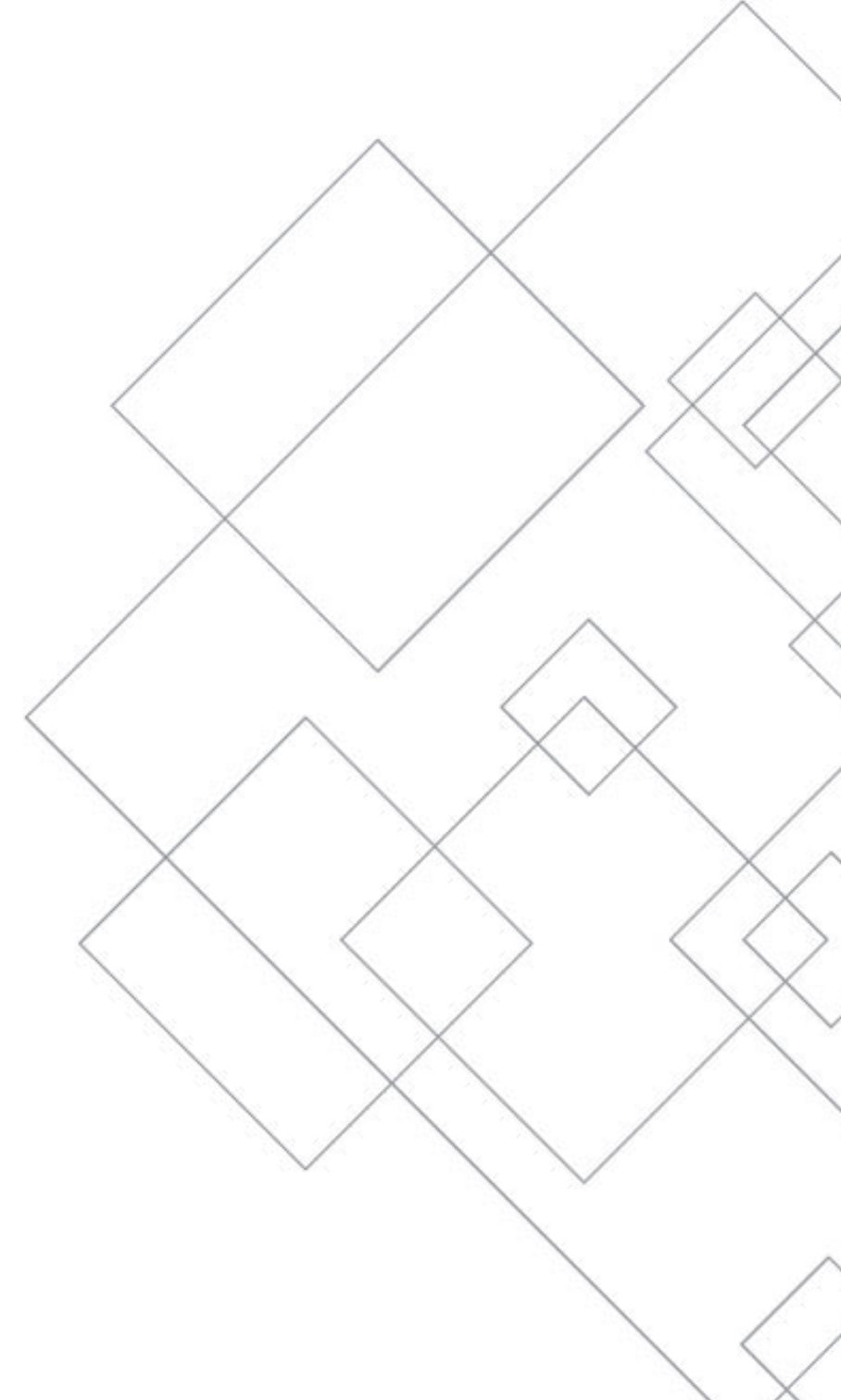
Elisabeth Sevatdal Øygard, seniorrådgiver
i Nav Øst-Viken
Epost: elisabeth.sevatdal.oygard@nav.no
Telefon: 988 13 060

Camilla Gunnerud, integreringskoordinator
i Nav Vest-Viken
Epost: camilla.gunnerud@nav.no
Telefon: 482 61 242

Sabina Sidelko, tidligere prosjektansvarlig
for Hurtigsporet i Nav Østfold
Epost: sabina.sidelko@nav.no
Telefon: 476 53 485

Hege Aatangen, Nav Øst-Viken
Epost: hege.aatangen@nav.no
Telefon: 977 32 281

Samarbeidspartnere:

www.imdi.no